

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 5:44 K, za pol leta 2:72 K, za četrt leta 1:36 K; za Nemčijo za celo leto 5:96 K, za pol leta 2:98 K, za četrt leta 1:49 K; za Ameriko za celo leto 7:28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica 16 vin. za enkrat; 12 vin. za dvakrat; 10 vin. za trikrat; večkrat po dogovoru.

68. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 12. julija 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Jurčičev trg, številka 3 I.

Državnozborna volilna pravica.

Socialni demokratje so podali v državnem zboru predlog, ki poziva vlado, naj predloži deželni zborom v prihodnjem zasedanju načrt za splošno in enako volilno pravico. Vlada je takoj nastopila proti temu predlogu in minister Bienert je produciral ravno tiste argumente, ki jih poznamo že od barona Becka: Splošna in enaka volilna pravica je dobra za državni zbor, ki je političnega značaja, deželni zbori so pa administrativna telesa in zato mora biti v njih zavarovano zastopstvo «interesov»; tistim, ki plačujejo največ davkov, mora biti zagotovljen upliv.

Argumenti vlade proti splošni in enaki volilni pravici za deželne zbornice so ravno tako piskavi kakor so bili puhli argumenti prejšnjih vlad proti splošni in enaki volilni pravici za državni zbor. Seveda se baronu Becku ni čuditi, ako se upira demokratiziranju deželnih zastopstev; saj tudi državnozborna volilna reforma ni zagovarjal in pospeševal iz srčne potrebe, ampak le zato, ker jo je prevzel kot dedščino od «rdečega princa». Šel je do tiste točke, do katere je absolutno moral iti; naprej ne bi bil napravil reakcionarca nobenega koraka več. Kako naj bi se torej ogreval za odstranitev privilegij iz deželnih zborov?

Gospod Beck je bil morda dober uradnik v birokratičnem smislu; politično je pa prav mala glavica vzlic svoji veliki pobožnosti. Kakor je bila splošna in enaka volilna pravica potrebna za državni zbor, ne samo zaradi ljudstva, ampak tudi — in še prav posebno — zaradi države, tako je tudi potrebna za deželne zbornice. In minister, ki pozna ljudsko dušo nekoliko bolje, nego klerikalni gospod Beck, bi lahko razumel, da izza uveljavenja splošne in enake volilne pravice za dunajski parlament ne more biti miru, dokler ne zmaga ta pravica na celi črti.

Razlika, katero dela Beckova vlada med politiko in administracijo, je sila nerodna in otroška. Ljudstvu dvajsetega stoletja bode težko dopovedati, da je politika posebna skrivnost metafizičnega značaja. Polagoma se je razširilo izpoznanje, da ne tiči v vsej politiki nič drugega, nego gospodarska stremiljenja in ni samo slučajno, da je najvažnejša politična debata v vsakem parlamentu proračunska. Vse obzidanje politike je zastarelo; povsod si posegata politika in gospodarstvo v področje in nikakor ni mogoče, ločiti drugo od drugega.

Tako je tudi v deželnih zborih. Njih političnega značaja ni mogoče zatajiti; kakor so delo državnega zbora dolgo zadrževala narodna vprašanja, katerim prizna tudi vlada gotovo političen pomen, tako so ovirala nacionalna vprašanja tudi delo cele vrste deželnih zborov, kar ne bi bilo mogoče, ako bi bili ti parlamenti in parlamentki nepolitični.

Ali administrativni značaj deželnih zborov sploh ne more veljati za argument proti splošni volilni pravici, temveč ravno zaradi njega je splošna in enaka volilna pravica najbolj potrebna. Nekdaj se je lahko ljudstvu pripovedovalo o gospodi, ki plačuje največ davkov. Danes pa vemo, da plačuje državi, deželi in občini največ tista masa, kateri ne potrjujejo davčni uradi niti vinarja. Plačujejo seveda indirektno; ali to je

vseeno. Brez njih ne bi imela ne država, ne dežela, ne občina dohodkov, ki jih ima. Česa ne plačajo uradom izravnim ali ne izravnim potom, to plačajo delodajalcem s svojim delom, odnosno z diferenco med vrednostjo njih dela in plačila.

Baron Beck je dejal, da se bode borila njegova vlada proti socialni demokraciji na ta način, da bode izvršila socialne reforme, ki jih imajo socialni demokratje v svojem programu. Ako bi bilo to odkritosrečno, bi moral brez poziva sam dati namestnikom in deželnim predsednikom nalog, da predlože deželnim zborom pri prvi priliki splošno in enako volilno pravico. Kajti to je socialna reforma prvega reda. Delavsko ljudstvo je socialno oškodovano in ponižano, ker nima v gospodarskih vprašanjih v deželi nobene besede, mora pa vendar slušati vse zakone in se pokoravati vsem sklepom, ki jih storé deželni zbori brez njegovega sodelovanja. Socialna pravičnost zahteva, da se položi na vago, na kateri so dolžnosti, tudi pravice.

Deželni zbori bi morali biti korporacije za gospodarska vprašanja. Ali ker v njih ni ljudstva, je bilo doslej tudi tukaj mnogo več psevdopolitičnega frazerstva, nego gospodarskega dela. Veleposestniki, buržoazija, privilegirani razredi sploh nimajo takih gospodarskih potreb, kakor jih ima masa. Za izkoriščanje jim zadostujejo obstoječi zakoni, vse njih gospodarstvo pa ni nič drugega, nego izkoriščanje. Njih interesi ne trpe, ako se pripravljajo državnozborni poslanci o deželnih barvah na Martu in zato puščajo resna gospodarska vprašanja v nemar. Splošna volilna pravica izpremeni sestavo deželnih zborov, naloži deželnim poslancem novo odgovornost in vstvari jamstvo, da bodo tudi deželni zbori delali.

Splošne in enake volilne pravice za dežele ne prepreči nobena vlada; ali lahko bi preprečila boj, ako bi bila sama tako previdna, da bi storila, kar se bode moralo storiti.

Državni zbor.

Pretečeni teden so bili na razpravi nujni predlogi zaradi galiških volitev. Socialni demokratje so zahtevali, naj se naloži državnim pravdnikom po Gališkem, da uvedejo preiskavo proti tistim uradnim osebam, ki so zlorabljale svojo uradno oblast. Razprava v parlamentu je bila jako burna. Dogodki ob volitvah, ki so jih naslikali socialni demokratje in Rusini, pričajo, da vladajo na Gališkem še vedno prave azijske razmere. Primerile so se v raznih krajih prave grozovitosti, tekla je kri, silovalo se je volilce, branilo se jim je na volišče, plačevalo se je glasove. Ta volilna sleparstva v največjem slogu pa niso pomembna samo za Galicijo. Državni zbor bi bil moral z največjo odločnostjo nastopiti proti njim že zaradi čistosti volitev po celi državi. Utiski velikih dogodkov potlačijo navadno vse manjše v ozadje in tudi razmeroma velike volilne sleparije, kakršne poznamo tudi na Kranjskem, problemé spričo takih grozovitosti, kakor so se godile na vzhodu. Dokler ne bode poražen gališki zistem, ni popolnega jamstva za poštene volitve nikjer v državi.

Večina državnega zbora pa očevidno nima smisla za to. Razkritja socialnih demokratov in Rusinov bi bila morala prisiliti celo zbornico, da bi bila nastopila kakor en mož proti poljski zlahti in izrekla: Nikoli več takih volitev. Ali v meščanskih strankah je preveč takih, ki sami ne bi sedeli v parlamentu, ako ne bi bilo pomagalo nekoliko

gališkega zistema in tako se lahko razume, da je večina odklonila nujne predloge.

Minister Bienert, ki se ga je nekdanj smatralo za precej modernega moža, je zagovarjal gališke oblasti. Obljubil je sicer, da bode nastopil proti vsaki nepravilnosti eksekutivnih organov, ali to je pač premalo. Organi, ki zlorabljajo svojo oblast, navadno ne verjamejo takim ministrskim besedam, ampak mislijo, da morajo čitati v ministrskih govorih «med vrsticami».

Nenavaden moment v tej debati je bil, ko so rusinski poslanci nepričakovani v zboru zapeli «Še Ukrajna ni izgubljena».

Kot generalni govornik je utemeljil predlog socialni demokrat dr. Diamand.

Nujnost je bila odklonjena z 249 proti 138 glasovom. 249 prijateljev so našli «legalno» izvoljeni gališki stančiki!

Na petkovi seji je odgovarjal poljedelski minister grof Auersperg na interpelacijo zaradi velikega razločka med cenami živine in mesa. Dejal je, da vlada preiskuje to vprašanje. Tekom zadnjih mesecev so cene živine padle, cene mesa so pa ostale enake. Minister ni povedal ničesar, kar bi moglo res in izdatno uplivati na znižanje mesnih cen.

Potem je začela razprava o socialno-demokraciškemu predlogu, ki zahteva splošno in enako volilno pravico za deželne zbornice. Utemeljil je predlog sodrug Nemeč. Ako se vlada ne uda zahtevi, napovedal je še ostrejši boj, nego je bil za državnozborna volilna pravico. Generalna govornika sta bila sodrug Seliger, ki je izvrstno zagovarjal predlog in Hribar, ki je polemiziral z drjem. Krekom. Pikantno je, da je bil Hribar generalni govornik proti predlogu. V tem parlamentu se ni čuditi, da je bila tudi nujnost tega predloga na torkovi seji odklonjena.

Zbornica je začela z razpravo proračunskega provizija, ki ga je predložila vlada.

Med vlado in češkimi poslanci se vodi pogajanja, kako naj bi se v državnozbornem zapisniku ravnalo z nenemškimi govori, predlogi in interpelacijami. Stvar je važna in težavna. Največja težava je v tem, da je jezikovna enakopravnost v Avstriji večinoma na papirju. Ako bi bili vsi narodi dejansko ravnopravni, tedaj ne bi bilo gotovo nobenega pametnega razloga, upirati se radi posredovalnega jezika, tudi če bi ta bil nemški. V dosedanjih razmerah pa čuti vsak narod v rabi nemškega jezika privilegij, s katerim se zapostavlja nenemske narodnosti in utira pot nemškemu «državnemu» jeziku. Vendar je naravno, da mora biti v parlamentu neko sredstvo, ki služi medsebojnemu razumevanju. Govori v državnem zboru morejo imeti le tedaj pomen, ako jih državni zbor razume. Ali resnica je tudi, da je med poslanci dosti takih, ki se ne morejo v nemškem jeziku tako izražati, kakor bi bilo potrebno. Med pravico nenemških poslancev in potrebo parlamenta je torej treba najti srednjo pot. Doslej se to vladi še ni posrečilo.

Legitimacijski odsek se je konstituiral pod predsedstvom dr. Šuštersiča ter je volil referente, proti katerim so vloženi protesti. Odsekova večina ne kaže mnogo volje, da bi strogo pre-

delojemalca. Delavka, ki je uvrščena v sedmi razred, bi morala plačati 31 vin. mesečno, delodajalec pa 16 vin.; odtrga se pa delavki sami 48 vin., torej o ba prispevka. — Ljubezen gospoda Hribarja do njegovega delavstva osvetljuje tudi sledeči slučaj: K politivi za blagajno sta hotela peljati Hribar in njegova soproga delavke korporativno in jih tako prisiliti, da glasujejo po njuni volji. Med njimi je bila delavka, ki se ni dala prisiliti, temveč je volila po svojem lastnem prepričanju. Kazen jo je doletela še tisti dan. Zapustiti je morala mesto, na katerem je zaslužila po 14 kron, ter je prišla k stroju, kjer ne more zaslužiti nikakor več nego 5 kron na teden. Gospod Dragotin bode seveda dejal, da to ni terorizem. Zanimivo bi bilo tudi izvedeti statistiko tuberkuloze v tem slavnem podjetju. — Imenitno je, da se odtrga vsaki delavki v Hribarjevi tovarni po dva vinarja na teden za snaženje stranišč. Menda ima pač podjetnik nalogo, skrbeti za snažnost v svojem zavodu, ne pa delavke. Ravno tako bi bilo treba ogledati tudi poglavje o kaznih v tem vzornem podjetju, kateremu bode treba posvetiti mnogo več pozornosti nego doslej. Za danes bi «prijatelju delavcev» prav prijazno svetovali, naj napravi red v svoji tovarni. Predvsem naj vpelje plače, s katerimi se lahko živi; da dobi kaj prakse, naj pa sam poskusi, živeti le en teden s petimi kronami, pa se bode menda prepričal, da je tako izsesavanje delavske moči naravnost barbarsko. Preneha naj tudi z zabavljanjem nad bolniško blagajno, pa naj stori sam svojo dolžnost, da pridejo delavke do svojih pravic. Drugače se pa še vidimo, kajti gradiva je v tej izkoriščevalnici toliko, da ga ne zmanjka prekmalu.

Ljudsko izobraževalno društvo s knjižnico se snuje v Dolenjivasi pri Senožečah. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, ki bo tudi sprejemal kake morebitne darove s hvaležnostjo.

Dopisi.

Iz Idrije. Za idrijskega rudarja je edina organizacija, h kateri more z zaupanjem pristopiti: socialno-demokratska politična organizacija ter strokovna organizacija «Unija rudarjev v Avstriji.» Vse drugo je le slepilo. Klerikalci, ki so vedno in povsod proti delavskemu ljudstvu, ribarijo sedaj z nekimi «strokovnim društvom kranjskih rudarjev.» Rudarji! Posteni, zavedni možje! Pokažite hrbet tem intrigantom. — Če bi klerikalci kaj hoteli za rudarje napraviti, bi to že zdavnaj napravili! Vsi dosedanji c. k. poljedelski ministri so bili in so klerikalci. Ali vse, kar se je v Idriji pridobilo, je le posledica dela soc.-dem. organizacije. Tehant Arko se je nedavno z ministrom Buquoy peljal v enem vozu v Logatec. Govorilo se je: «Rudarji so zdaj lahko veseli, — Tehant je zanje govoril z ministrom.» No — in kaj se je zgodilo? Se slabše je pri našem rudniku sedaj kot je bilo poprej! — Zatorej: klerikalci proč od rudarjev — rudarji proč od klerikalcev. I. S.

Zagorje ob Savi. Precej časa nismo že ničesar poročali o našem zagorskem rudokopu, sedaj nas sili na to divje priganjanje in vedno zniževanje akorda od našega čednega gospoda inženirja Piča. Takoj, ko je poprejšnji inženir odšel, smo opazili, da je prišel na njegovo mesto človek, ki mu bode treba priporočiti knjigo «Umgang mit Menschen», ker z dosedanjim postopanjem je ta gospod pokazal, da ne smatra rudarjev za ljudi. Postal je največji tiran zagorskih rudarjev. Po rudniku dirja od enega dela do drugega, priganja kakor da bi človek mislil, da je v prisilnici. Plače so vsak dan slabše, zraven tega pa kliče rudarje v svojo pisarno in jim zuga s kaznijo, če ne bodo nakopali toliko voz premoga, kakor on hoče. Zaganje je seveda takšno, kakršno rabijo najhujši izkoriščevalci in deložrci: da jih odpusti. Ob nedeljah se goni toliko delavcev na delo, da se človek pri rudniku več ne spozna, ali je nedelja navadni delavni dan, ali je še dan za počivanje. V rudniku se vozi in koplje premog kot po navadi. Torej opravlja dela, katera so postavno prepovedana. Ljubljanski rudniški urad, kje pa si? Ali ne bi bilo treba, da bi tudi tukaj gospod Horjak malo ogledal, ker se za stvari, ki koristijo podjetniku, tako zanima? Gospod Horjak, pobrigati se zato bi bilo bolj potrebno, kakor pa hoditi na 25 letnico v Zagorje. Rudarji, pa odprite oči in otesite se brezbriznosti ter stopite vsi v vrste tistih, ki se že leta in leta bojujejo za zboljšanje delavskega stanu. Strokovna organizacija mora biti; ko bo do zadnjega moža popolnjena, potem bodo tudi omenjena zatiranja nemogoča. Rudar.

Hrastnik. Gospod urednik, sprejmite te-le vrstice, katere vam pošljem; moja roka je sicer težka, ker sem navaden rudar, ne bom vam napisal bogve kaj posebnega, ali to, kar vam napišem, je gola resnica in zasluži, da se pove javnosti.

Pri nas je bilo v času državnoborskih volitev tako strankarsko hujskanje od strani naše liberalne gospode, da smo seveda komaj čakali, da je pretekla volilna doba. Mislili smo, da bode potem konec strankarske strasti, ali zmotili smo se. Gospodje se vedno od jeze divjajo, na čelu tega podivjanja sta jim dva prva čedna junaka, in sicer gospod Urban Kožel in Dominiko Majcen. Ta dva gospoda se večkrat menda nasrkata opojne «božje kapljice», ali pa italijana v Birtičevi kleti,

ki je poceni. Ta dva gospoda pa sta tudi na čelu hrastniškega konsumnega društva, v katerem se danes jako čudno postopa. Tiste delavce, ki so znošili to premoženje skupaj, ki nočejo biti narodnjaki, se zmerja z raznovrstnimi primki, katerih pri teh narodnih gospodah ne manjka. Prepoveduje se jim dati blago na kredit, če so socialisti, nasproti se da «parklježem» na kredit kolikor hočejo, tudi če so čez 200 kron dolžni. Tudi v drugem oziru je jako čudno. Za letni račun nevedno ničesar, nasproti dajo druga konsumna društva svoj letni račun članom, pri nas pa se nas ozmerja. Skladnišnih knjig v našem konz. društvu ne poznajo in še veliko drugig napak bi bilo treba odpraviti, posebno pa strankarsko strast iz združnega podjetja. Raditega smo v nedeljo za dan 23. t. m. sklicali občni zbor in zahtevali novo izvolitev odbora in reorganiziranje v celem vodstvu in pristop k zavezavi avstrijskih konzumnih društev. Ker pa je bilo okoli 130 socialnih demokratov in samo kakih 30 narodnjakov, je tistih 30 narodnjakov tako razgrajalo, da se je razšel občni zbor brez vsacega sklepa. Razsajali so seveda zato, ker so bili v manjšini. Jako imenitno pa se je obnašal gospod Kožel, zmerjal in zabavljal je, da smo mi, ki hočemo konsumno društvo uničiti, da ga hočemo ogoljufati. Gospod Kožel, od nas še ni bil nikdo v zaporu radi goljufije in si kaj tacega ne pustimo očitati, vsaj tudi mi vam nikoli nismo kaj takega očitali. Čeravno se je v nedeljo zabranilo z divjanjem, da bi se storilo potrebne sklepe, napravili bomo takoj novo vlogo, da se skliče občni zbor in izvrši potrebno za obstanek našega podjetja.

Rudarjem pa, ki še niso popolnoma na jasnim, povemo sledeče: Naš boj ni naperjen ne proti osebam, ne proti strankam, temveč edino gre se nam zato, da rešimo našo družabno organizacijo propada in odpravimo politično strast iz njega ter uravnamo celo vodstvo, ki bo delalo v korist vseh nas delavcev, ne pa v korist politične klike, kakor je opaziti dosedaj.

Rudarji na delo torej, z nami, da obvarujemo društvo propada.

Iz stranke.

Iz Dol. Logatca. Na dan 29. junija je sklical izvrševalni odbor idrijske okrajne organizacije **L. volilno-okrajno konferenco za okraj Idrija—Logatec—Vrhnika—Cerknica.** Konference se je udeležilo 52 delegatov in precej gostov. Zastopani so bili kraji: Idrija (17 delegatov), Sp. Iprija (3), Ziri (1), Hotedersica (1), Vrhnika (16), Bakek-Unec (1), Cerknica (2), Logatec (12). Izvrševalni odbor jugosl. soc.-dem. je zastopal sodrug Fran Bartl. Sodr. Josip Kopač iz Trsta je brzojavno pozdravil konferenco obžalujoč, da se vsled nemile ovire ne more udeležiti konference. — Konferenco je otvoril sodr. Anton Kristan iz Idrije, nakaš so bili izvoljeni v predsedstvo: sodr. Tomaž Brus (Idrija) in sodr. L. Urbas (Logatec) za predsednika, sodr. Ivan Bezeljak (Idrija) in Filip Kette (Vrhnika) za zapisničarja. Sodr. Fr. Bartl pozdravlja v lepih besedah imenom izvrševalnega odbora jugoslovenske soc. demokracije **L. volilno-okrajno konferenco** in ji želi polnih uspehov.

K prvi točki (poročilo o izidu volitev v državnozbornem okraju Idrija—Logatec—Cerknica—Vrhnika) je poročal sodr. Anton Kristan, ki je temeljito preiskal vzroke rezultata te volitve. Govorili so še: Filip Kette (Vrhnika), Jereb (Ziri), Urbas (Logatec), Zalar (Unec), Bartl (zastopnik izvrš. odbora stranke).

O organizaciji in taktiki je govoril zopet sodr. Anton Kristan, ki je v poljudnih besedah razjasnil pomen, zmisel in nalogo organizacije ter razložil taktično postopanje pri organizacijskem delu. Debate so se udeležili: Kette, Kraševac, Urbas, Bartl, Brus in dr. Vsprejel se je predlog poročevalca: ustanovljati povsod, kjer je le pet do 10 sodrugov, krajevne politične organiza-

cije ki se pridružijo volilno-okrajni organizaciji, katere se pravkar snuje; ustanovljati po kmetih izobraževalna društva — industrialnim delavcem pa priporočati povsod pristop v strokovne organizacije.

Nato se je ustanovila volilno-okrajna organizacija za okraje Idrija—Logatec—Cerknica—Vrhnika s sedežem v Idriji ter se je izvolilo v izvrševalni odbor za to organizacijo sodrugi: Anton Kristan, Ivan Straus, Ivan Kokolj, Tomaž Brus iz Idrije in sodr. T. Filipič iz Sp. Idrije. — Kontrola pa se je enoglasno pridelila odboru vrhniške krajevne organizacije. (Velikansko veselje je zavladalo med vsemi sodrugi, ko se je ustanovila volilno okrajna okrajna organizacija ter s jem napravil pravi okvir našega političnega dela!)

O «tisku» sta poročala sodr. Fr. Bartl (upravn. »Rdečega Prapora») in Anton Kristan. »Rdeči Prapor» se mora razširiti povsod. Vsakega sodruga dolžnost je, da je naročnik na »Rdeči Prapor». List bo moral tudi večkrat izhajati, konferenca pozdravlja trikratno izdajanje lista. Začasno glasilo okrajne organizacije je list «Naprej» v Idriji. Priporočila se naročanje »Naših Zapiskov», ki znanstveno reprezentujejo soc. dem. stranko.

Socialistični kmetijski program je podal sodr. A. Kristan. Orisal je soc.-demokratske zahteve v sedanji dobi z oziranjem na bajtarje, kocarje, kmečke delavce in kmečke posle ter načrtal socialistični kmečki program v bodočnosti.

K «slučajnostim» so udeležniki konference izrekli različne želje v našem bodočem delu.

Konferenca je trajala od 9. ure do 12. in od 1. do 1/2 4. ure popoldne. Ni dvoma, da bo obrodila obilo sadu. — Na delo bo treba, na delo neumorno v korist potlačanih in izkoriščanih!

—ak.

Strokovni pregled.

Mizarska stavka v Ljubljani je pri Petrinu in Rozini končana; drugod traja še dalje.

Splošni strokovni kongres bode letos od 21. do 25. oktobra na Dunaju v novem delavskem domu. Na dnevnem redu so poročila, organizacijske zadeve, nadalje: «Organizacija in taktika» ter «Delavsko varstvo in novi parlament».

Pravni praktikantje na Češkem so v pasivni rezistenci. Socialistični poslanec dr. Winter je v njih zadevi interpeliral v državnem zboru.

Hrvatska socialno-demokratska stranka napreduje veselo. To priča najbolje njen tisk. Doslej je imela svoj tednik na ta način, da je izhajala dvakrat na mesec «Slobodna riječ», dvakrat pa «Napred». Pred kratkim je začela izdajati tudi srbski list (v cirilici) in nemškega. Sedaj pa nana, da začne «Slobodna Riječ» od 8. t. m. izhajati po trikrat na teden. Našim sodrugom priporočamo, naj se vgladajo v hrvatske socialiste.

Izkaz prostovoljnih daril.

Tiskovnemu skladu so prispevali: Organizovani peki, ker je imelo gibanje pekovskih pomočnikov popoln uspeh 5 K; sodrug Anton Puc 1 K.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 26-1

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštnih hranilnic.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svoja

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26-4

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.
Dalje.

Ko so luči ugasnile, ko je godba utihnila in so topiči zadnjikrat počili, je pokleknil škof in je zahvalil Boga iz vsega srca, da mu je daroval z gospodom Grosom tako pridnega, za dušni blagor vnetega duhovnika, čegar srce ni poznalo druge ljubezni, kakor ono za svojo cerkev in za svojega škofa.

Klečal je ob tej molitvi na tistem klečalu, na katerem je klečal župnik Hercog po cele ure za žrtve spovednega pečata, da bi Bog rešil duše onih, katerim sam ni smel pomagati, ne da bi bil kršil najsvetejšo zapoved.

V tem srečnem razpoloženju je šel škof počivat v posteljo, v kateri stari župnik po cele noči ni našel pokoja ter je moral poslušati, kako so se poihoma odprla vrata kaplanove sobe in se je njegov duhovniški gost v nogavicah vtihotapljal k žrtvi svoje strasti. Kako strašno dolgo so trajale tiste tihe nočne ure, preden je slišal proti jutru zopet tiste korake in tisto zapiranje vrat!

Škof se je smatral za vsevednega, a bila je sreča zanj, da sedaj ni bil tako vsegaveden. Niti slutil ni, da je bila postelja, v kateri je počival ves blažen zaradi lepega večera, še lastnina zavrženega župnika, ki je sedel prav tega večera zmrzujoč v tuji deželi na klopi poleg bogatega samostana, zapuščen in utrujen na smrt, z rožnim vencem v tresoči roki. Morda tudi to ne bi bilo motilo škofovega počitka. Ako bi bil pa vedel, da sede bakljonosci in godci v gostilni, kjer jim plačuje mlinar v imenu svojega sina piva in da je le pijača uprizorila ovacijo, da je kupil mlinar baklje, sveče in smodnik, da se je prisililo hišne posestnike na razsvetlavo z grožnjo, da se jim sicer pobije okna, da je bila vsa slavnost le dobro plačana komedija, ako bi mogel to le slutiti v svojem slepem samoljubju tedaj bi bilo njegovo spanje morda vendar nekoliko vznemirjeno. Slepo zaupanje v svojega ljubljenca in v svojo nezmotljivost bi se bilo morda močno pretreslo.

Pokanje topičev pa ga je zjutraj zbudilo v najkrasnejšem razpoloženju. Bil je čudovito lep dan. S hribov so prišli kmetje in hlapci, kmetice in dekleta v prazničnih oblekah. Stare ženice so prilezle iz svojih podstrešnih izb, da dobe škofov blagoslov in smejoča se mladina je bila v vrstah za slavnosten sprevod. Danes so se vsi lahko smejali, saj je bil strogi izpit iz veronauka srečno končan.

Samo učitelji, ki so nadzorovali otroke, so bili resni. Stari župnik jih je že te-

meljito pokvaril in za tako lepo cerkveno slavnost niso imeli smisla. Za nje je bilo to vse krivo zlato; ne škofa, ne župnika niso mogli spoštovati zaradi tega. Naj je padel stari župnik kot služabnik cerkve še tako globoko, v njih očeh je bil vendar še vedno najboljši prijatelj ljudstva in šole, oče revežev in bolnikov, pospeševalec napredka, predvsem pa vtemeljitelj blagostanja v občini.

Kakor učitelji, so mislili tudi večinoma kmetje. Izreči se pa ni upal tega nihče. Staremu župniku ne bi bili mogli pomagati, v novem bi pa bili dobili sovražnika. Imeti duhovnika za sovražnika je pa za kmeta hujše nego toča in živinska kuga. To so pa vedeli vsi prav dobro.

Veliki slavnostni izprevod se je zakasnil. Lokalna železnica je imela zamudo, pa je bilo treba čakati na vlak, s katerim je imela priti večina duhovnikov.

Končno se je vendar pomikal ves sprevod po najdaljši poti skozi vas proti cerkvi. To pot ni povešal gospod Gros oči ponižno k zemlji, kakor pri novi maši. Kaj ponosno je korakal poleg svojega škofa. Nič ni delo, da je šel na njegovi levi strani; slavnostni sprevod je bil vendar namenjen njemu in škof je le povečal njegovo čast. Ljudje so dobro vedeli, da je prišel samo zaradi njega; saj jim je mlinar dostikrat povedal, kako časti sam škof njegovega sina.

Že kot prav majhen dijak je znal Gustel siliti kvišku. Da pa postane v tako kratkem času župnik in da ga vstoliči sam škof, tega vendar ne bi bil upal. To je plačilo, ako je človek zvest cerkvi in je študiral pri jezuitih.

Bil je v Rimu in je tam videl razvaline slavolokov za zmagovite vojskovodje. Ali nobeden onih zmagovalcev ni mogel korakati z večjem veseljem po Rimu, kakor on sedaj kot župnik poleg svojega škofa v cerkev. Lep cilj je dosegel, ali zadnjega ne. Morda pojde še nekoč slovesneje kot škof v stolno cerkev... Zakaj ne? Močno voljo ima, pot pozna in s svojo gorečnostjo za sveto cerkev zasluži tudi tako nagrado. Torej naprej k temu lepemu cilju!

Take so bile njegove misli, ko so peli zvonovi, pokali topiči, plapolale zastave in belo oblečene deklice posipale pot s cvetjem.

Za škofom in župnikom je korakal še ponosneje njegov oče. Njemu ni bilo treba skrivati ponosa pod krinko ponižnosti. Imel je dovolj razloga, da je nosil glavo po konci. Ves slavnostni sprevod je njegovo delo. Ako ne bi bil on pisal onega anonimnega pisma o sovraženem župniku, bi bil njegov sin še danes ubog časnikiški pisar.

Dalje prih.

Darila za stavkajoče mizarje v Ljubljani. Prispevali so: Delavci o tobačne tovarne 39 K 20 vin., organizovani strojarji 24 K 70 vin., delavci Kozlerjeve pivovarne 7 K 82 vin., delavstvo tovarne za glasovirje 7 K 80 vin., delavstvo tvrdke Bucon 4 K 70 vin. Skupaj 77 K 72 vin.

Kupi se sledeče številke

„Naših zapiskov“

I. letnika štev. 2. in 3. III. letnika štev. 1. 6. 7. in 12.

Nadalje se kupi dobro ohranjene cele letnike

„Rdečega Praporja“

leta 1900, 1901, 1903, 1904 in 1905.

Ponudbe na upravništvo „Rdečega Praporja“.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Smetetka
v Ljubljani, Koroševske ulice 20.
Kuharstva Pojasnila daje se brezplačno.

POZORI! POZORI!

Za K 2'50

dobi vsak krasno remontoir žepno uro, „Gloria“-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno, Pancer verizico, samo za K 2'50 3 komadi z verizicami K 7.— Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24-6

S. Urbach, Krakov, št. 89.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, prisnano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Sodrugji, zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!